

Evropa jako světový pionýr dobré práce

Koncem května se ve všech členských zemích EU uskuteční volby do Evropského parlamentu. V Německu kandiduje na devátém místě sociálně-demokratické kandidátky Gaby Bischoff. Místo v Evropském parlamentu tak má v podstatě garantováno. Od roku 2008 působí při spolkovém předsednictvu německé odborové centrály DGB, mnoho let byla vedoucí mezinárodního oddělení. Nyní se zde věnuje v Oddělení pro obecné politické otázky principiálním tématům v souvislosti právě s EU. Od roku 2015 také jako prezidentka zastupuje zaměstnance v Evropském hospodářském a sociálním výboru. V něm jsou zastoupeny zaměstnanecké svazy, odbory a další zájmové skupiny (například spotřebitelé). Je poradním orgánem a reprezentuje v EU občanskou společnost. Gaby Bischoff zná ČMKOS a jejího předsedu Josefa Středulu již mnoho let.

Volební účast je v evropských volbách tradičně nižší než ve volbách do národních parlamentů. V Česku v roce 2014 dosáhla dokonce pouze 18 procent. Proč by se měli z vašeho pohledu zaměstnanci a zaměstnankyně z Česka voleb do Evropského parlamentu zúčastnit? Jakou roli sehrává Evropský parlament s ohledem na utváření pracovních a životních podmínek občanů a občanek v Evropské unii?

Evropský parlament bývá pořád ještě podceňován. Brusel a Štrasburk se zdají být daleko, většinu europoslanců a poslankyň skoro nikdo nezná. Přitom se přehlíží, že se v Bruselu a Štrasburku rozhoduje o věcech, které jsou pro zaměstnance a zaměstnankyně extrémně relevantní, jako třeba otázka pracovní doby a denní doby vyhrazené na odpočinek nebo zacházení s azbestem a ostatními látkami, které při práci způsobují rakovinu. Také za ochranu před diskriminací, standardy při informování a konzultování zástupců zaměstnaných nebo stanovení kompetencí evropských podnikových rad vděčíme evropské legislativě.

Ale musíme se také kriticky ptát sami

sebe, proč je toho o práci Evropského parlamentu tak málo známo. Jistě, je tu bohužel nezájem médií v jednotlivých členských státech o zákruty evropské politiky. Ale i my odbory si musíme říct, zda dostatečně informujeme o úspěších, kterých dosahujeme v evropské legislativě, o našich základních požadavcích a reakcích evropských stran a poslanců na ně.

Česká republika je 15 let členem Evropské unie. Očekávání při vstupu bylo takové, že se Česko ekonomicky poměrně rychle vyrovná starším členským zemím, že odpovídajícím způsobem stoupnou i mzdy. Skutečnost je taková, že mzdy jsou v Česku, a to i při zohlednění o něco nižších cen, stále hluboko pod výší německých mezd. To platí i o minimální mzdě a také všech dávkách. To představuje jeden z důvodů, proč je česká společnost ze svého členství v EU zklamána. Jaké možnosti má Evropský parlament, aby přispěl k vyrovnání životních podmínek v EU?

Rozumím zklamání, protože evropský přislíb byl skutečně jiný. Narovnání ži-

votních podmínek cestou pokroku bylo a je i nadále jedním z centrálních cílů evropské integrace. Vyrovnání platů je proto jedním z centrálních měřítek. Jenže nejpozději od finanční a hospodářské krize v roce 2008 zjišťujeme, že evropský konvergenční mechanismus nefunguje. Přislíb zvyšujícího se blahobytu se nezhotovuje. Tomu se Evropský parlament skutečně musí v příštích pěti letech věnovat. Jak? Může se například zasadit o to, aby se proces Evropského semestru zaměřil více na mzdy a životní podmínky. K tomu patří především vytvoření rámce pro konvergenci mezd. Rozpětí minimálních mezd mezi 1,72 eura v Bulharsku, 3,11 eura v Česku a 11,97 eura v Lucembursku je na rok 2019 pořád příliš velké. V žádné zemi by v budoucnu neměla minimální mzda být pod 60 procenty mzdy mediánové. Od toho jsme zatím velmi vzdáleni, přitom právě čeští zaměstnanci by z toho enormně profitovali, protože jejich minimální mzda nyní dosahuje (čísla z roku 2017) pouze 41 procent mediánu. Ke kýžené šedesátiprocentní hranici se zatím dostane pouze Francie a Portugalsko.

Minimální mzda v takové výši, aby chrá-

nila před chudobou, a přiměřená participace zaměstnaných na ziscích, které spoluvytvářejí, jsou centrálními požadavky všech evropských odborů. To se manifestuje především v jejich kampani Europe needs a pay rise (Evropa potřebuje zvyšování mezd). Evropský parlament může sehrát rozhodující roli tuto kampaň proměnit v reálnou politiku.

Nejen v otázce příjmů, ale obecně si „nové“ členské země často stěžují na to, že mají v Bruselu omezenou možnost spolurozhodovat. Propast mezi „starými“ a „novými“ zeměmi se zdá být spíše čím dál tím hlubší. Co může udělat Evropský parlament, aby tomuto trendu zamezil?

V kontextu krize eurozóny, zejména s pomocí různých mezistátních dohod mimo právní rámec EU, skutečně v poslední době došlo k posílení moci velkých členských států. To pro Evropskou unii není dobré. Tím je narušena rovnováha mezi členskými zeměmi, a to má fatální důsledky pro pospolitost v Evropě. Už nejde o společenství států na úrovni očí, ale některé velké členské státy si vyhrazují právo evropské agendě dominovat. Stavějí ostatní před hotové věci a pak se diví, že nedostávají jejich podporu. To je něco, co se v Evropské radě musí změnit. V Evropském parlamentu naproti tomu štěpící linie probíhají spíše mezi jednotlivými stranami a frakcemi než mezi zeměmi.

V celé Evropské unii zažíváme od posledních evropských voleb v roce 2014 posilování pravicově populistických nacionalistických stran a hnutí. V Česku získala nacionalistická SPD v parlamentních volbách v roce 2017 přes 10 procent hlasů. Tato strana je velmi kritická, co se evropské integrace týče, to stejné platí pro Alternativu pro Německo (AfD), která je s volebním výsledkem 12 procent poprvé zastoupená v německém parlamentu. Skepse vůči EU hluboce zasahuje i do tradičních stran. Jak se dá těmto protievropským náladám čelit?

Musíme se zabývat především tím, proč se tyto strany těší takové podpoře. Strach a nejistota jsou živnou půdou pro strany takového typu. Příliš mnoho lidí se cítí zapomenutých, a často skutečně jsou. Další mají strach o svá pracovní místa, protože neřízená globalizace, digitalizace či klimatická změna přinesou velké změny. Toto znejistění využívají národovecké strany, aby si voliče a voličky jednoduchými hesly a sliby získaly. Musíme se tedy začít

Sondy Revue vám ve spolupráci s nadací

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

přináší seriál článků zaměřených na témata, o kterých se v ČR nediskutuje a nepíše.

věnovat skutečným důvodům jejich podpory a ty velké síly, které pohánějí změny, jako jsou globalizace, klimatická změna nebo digitalizace, utvářet do spravedlivější podoby. K tomu jsme my jako odbory již předložili konkrétní návrhy. Musíme si s přicházejícími zlomy poradit tak, aby nikdo nezůstal pozadu, a zprostředkovat konkrétními iniciativami jistotu, že lidé budou mít i v budoucnu dobrou práci. Návrh evropského sociálního pilíře je k tomu prvním programovým krokem. Navazovat na něj musí konkrétní legislativní kroky a EU musí dát k dispozici dostatečný objem finančních prostředků.

Národovecké strany využívají krizi EU a snaží se vsugerovat, že občany může ochránit pouze národní stát. Jenže zmíněné velké výzvy se nedají vyřešit na úrovni národních států. Platí pro ně, že standardy podle svých představ mohou v globalizovaném světě členské státy EU prosadit jedině společně. Koneckonců tvoříme největší společný trh světa a jsme s více než 500 miliony obyvatel silný globální hráč. Podmínkou toho ale je, abychom se dále neštěpili. A také jiná evropská politika. Udělat Evropu spravedlivější, sociálnější a udržitelnější je proto pro mě tou správnou odpovědí na všechny pravicově populisty a národovce.

Pravicově populistické síly využily všude v Evropě vzrůstající počty utečenců k vyvolávání kolektivního strach. Jejich volební úspěchy vedly k tomu, že se Evropa jako celek posunula do prava. Jaké úlohy má v tomto směru Evropský parlament? Jak by mohlo vypadat celoevropské řešení?

Evropský parlament se může zasadit o nalezení dobrých řešení. Takovým může být kupříkladu vytvoření evropského dobře financovaného fondu pro integraci a rozvoj na komunální úrovni. Jeho prostřednictvím by mohly být obce podporovány při přijímání a integraci utečenců. Takový fond by mohl zajistit, aby se obce ze členských států mohly ucházet o financování

integrace, zároveň by ale obdržely ve stejné výši financování vlastních rozvojových projektů (infrastruktura, veřejné služby apod.). Jejich projevená solidarita by tak byla oceněna podporou komunálního rozvoje, která by prospěla jak utečencům, tak starousedlíkům. Při realizaci takových projektů by měli od začátku participovat zástupci politiky, zaměstnavatelů a občanské společnosti. Ostatně jsou to právě takoví lokální experti, kteří mohou přímo na místě vyvinout projekty, které mají pro daný kontext smysl. DGB i německá sociální demokracie takový koncept podporují.

DGB a jeho členské odborové svazy vytvořily katalog požadavků pro letošní evropské volby. Co jsou centrální témata a požadavky?

Motto kampaně DGB k evropským volbám zní: „Evropa. Ale teď pořádně!“ Tím chceme mobilizovat naše členy, aby přišli k volbám. Centrálními požadavky jsou například posílení pokrytí kolektivními smlouvami v Evropě, rozvinutější zaměstnanecké spolurozhodování nebo minimální mzdy chránící před chudobou.

Co je pro vás obzvlášť důležité, za co se budete jako europoslankyně speciálně zasazovat?

Chtěla bych přispět k tomu, aby se EU zase vydala sociálním směrem. Evropský sociální pilíř, který byl v roce 2017 slavnostně vyhlášen v Göteborgu, chápu v tomto směru jako otevření dveří. Zasaduji se o takovou Evropu, která by své občany a občanky opravdu chránila, ale také jim dávala moc. Evropu, která dává jistotu zvládnutí ekologického a technologického přerodu, investuje do toho odpovídající zdroje a na nikoho nezapomíná. Solidární Evropu, která lidem dopřává silná základní práva a také je prosazuje. K tomu pro mě patří zejména práva zaměstnanecká. Chci přispět k tomu, aby Evropa byla po celém světě vnímána jako pionýr „dobré práce“.